

20 ta' Ġunju, 1991

Imħallef: -

Onor. Joseph D. Camilleri B.A., LL.D.

Wilfred Mamo *et noe*

versus

Salvino Sullivan *et noe et*

Polza tal-Kariku - Danni - *Apparent Good Order and Condition*

Il-kliem fil-polza tal-kariku shipped in apparent good order and condition, jew il-ħruġ ta' clean bill of lading, jistabbilixxi prima facie l-prova li l-merkanzija msemmija fil-polza tgħabbiet f'kondizzjoni tajba, u timponi l-obbligu li l-istess merkanzija tiġi skarikata fl-istess kondizzjoni tajba.

Jekk issir ħsara lill-merkanzija mill-ħaddiema tax-xatt waqt il-ħatt, għal din il-ħsara għandu jwieġeb il-vapur għax il-ħaddiema tax-xatt f'dak il-mument jitqiesu bhala ingaġġati minnu u mpjegati tiegħu.

Il-Qorti: - Rat l-att taċ-ċitazzjoni li bih l-atturi wara li ppremettew li s-soċjeta *F.G.I. & C. Attard Limited* importat għewwa malta wiehed u erbghin (41) cartons ta' merkanzija diversa, minn Hong Kong, fuq il-vapur *BOLESLAW RUMINSKI* kif jirriżulta mill-polza tal-kariku;

U peress illi meta din il-merkanzija giet kkonsenjata lill-importatur, diversi oġġetti mill-merkanzija nstabu neqsin u kwantità oħra kienu mkissrin jew dannegġjati kif gie rrapportat

fil-Lloyds Survey Report;

U peress illi għalhekk is-soċjeta` attriċi fil-kwalità indikata, kif kienet obbligata, hallset lill-istess importatur is-somma ta' tliet mija u hamsa u għoxrin lira u disgħa u tmenin ċenteżmu (Lm325.89) bħala kumpens għal dan in-nuqqas u għad-danni, u għal-ispejjeż tas-*survey*, u għalhekk giet surrogata fid-drittijiet ta' l-importatur;

Peress li l-konvenuti nomine, jew min minnhom, huma responsabbli għan-nuqqas, danni u spejjeż fuq indikati, l-istess atturi *nomine* talbu li l-konvenuti *nomine*, jew min minnhom, għar-raġunijiet premessi:

1. jigu dikjarati responsabbli għan-nuqqas, danni u spejjeż fuq indikati u

2. jigu kkundannati jhallsu l-attur *nomine* is-somma ta' Lm325.89 u bl-interessi ta' sitta fil-mija (6%) mid-data tal-pagament in rifiżjoni tal-pagament magħmul mill-atturi *nomine* fiċ-ċirkostanzi u minhabba l-obbligi hawn fuq premessi;

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuti *nomine*;

Rat id-dikjarazzjoni u in-nota tax-xhieda ta' l-attur;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti Sullivan *nomine* li biha eċċepixxew:-

1. *Omissis*;

2. Fil-meritu illi m'humieq responsabbli għan-nuqqasijiet u ħsara allegata ta' tlettax (13) il-carton, għaliex il-merkanzija kollha niżlet minn abbord;

Salvi eċċezzjonijiet oħra;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti Abela u Cavallo *nomine* li biha eċċepew:

1. Illi t-talbiet attriċi in kwantu diretti kontra s-soċjetà *The Cargo handling Co. Ltd* huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż *stante* illi s-soċjetà *The Cargo Handling Co. Ltd* ikkonsenjat il-merkanzija *de quo* fl-istess stat u ammont illi hija irċevitu;

2. Salv eċċezzjonijiet oħra;

Rat id-dikjarazzjoni u n-nota tax-xhieda tal-konvenuti;

Rat id-digriet li bih għie nominat bħala perit legali l-avukat Dr. Andrew Borġ Cardona biex ifittex u jirrelata dwar il-fondatezza tat-talba attriċi wara li jieħu konjizzjoni ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut u jagħmel l-osservazzjonijiet kollha li għandhom x'jaqsmu mal-każ;

Rat id-digriet li bih għie sostitwit għall-imsemmi perit, Dr. Philip Sciberras, bl-istess inkarigu u fakultajiet tal-perit *precedenti*;

Rat li l-imsemmi perit ipprezenta u ħalef ir-relazzjoni tiegħu debitament fl-udjenza tal-20 ta' Frar 1991;

Eżaminat bir-reqqa din ir-relazzjoni kif ukoll il-verbali tas-seduti miżmuma mill-istess perit;

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża;

Semgħet lid-difensuri;

Ikkunsidrat:

Illi l-perit fuq indikat wara li nvestiga l-kwistjoni ta' fatt u ta' dritt involuti fil-kawża, irrelata hekk:

Omissis;

Mill-provi jirriżulta illi fuq il-valur *B. Ruminski* tgħabbew skond polza tal-kariku numru 007, 41 *cartons* kontenenti 28 *cartons iron / glass decanter*, 9 *cartons stainless steel grinder / grater*, 3 *cartons Bell pen* u 1 *carton sewing kit*. Din il-merkanzija kienet spedita minn Hong Kong u destinata għar-riċevitur *F.G.I. & C. Attard Ltd*, *tramite il-Mid-Med Bank*;

Minn eżami ta' din il-polza ma tirriżulta ebda rimarka partikolari dwar il-kondizzjoni tal-merkanzija fil-mument li giet mgħobbija fuq il-valur;

Jirriżulta però mid-dicitura stampata fuqha illi l-kariku gie *received in apparent good order and condition*;

Skond l-insenjament ta' dawn il-Qrati l-kliem fil-polza *shipped in apparent good order and condition* ossija l-ħruġ ta' *clean bill of lading* jistabbilixxi *prima facie* l-prova li l-merkanzija

msemmija fil-polza giet karigata f'kundizzjoni tajba u timponi l-obbligu li l-merkanzija tiġi skarikata fl-istess kondizzjoni tajba. (App. Kumm. 5 ta' Ġunju, 1987 *in re Wilfred Mamo, et noe versus Paul Mifsud, et noe*;

Issa l-provi referibilment għall-istat tal-merkanzija wara li giet skarikata f'Malta jirrizulta illi:

(a) *several cartons in a damaged condition one of which empty Survey Report.* Tali kondizzjoni rrizultat lis-Surveyor meta eżamina l-merkanzija fil-warehouse tar-riċevitur fis-26 Novembru 1981;

(b) *skond tally sheet one (1) carton kienet damaged and partly short;*

(c) *il-cargo receipt, imbagħad rilaxxjata minn The Cargo Handling Co. Ltd. datata 10 ta' Diċembru 1981 turi illi several cartons damaged, short of contents;*

(d) *kwantu għad-dokument tad-Dwana jirrizulta illi one (1) carton short of contents;*

Minn dan kollu espost huwa ovvju illi l-merkanzija, wara l-wasla tagħha f'Malta, ma kintx fl-istess stat u kundizzjoni li bih tagħabbiet fuq il-vapur;

Il-*vexata quaestio* li trid tiġi risolta tirrigwarda l-istadju li fih avvera ruħu n-nuqqas jew ħsara, jiġifieri min fost il-konvenuti *nomine* għandu jwieġeb għad-danni reklamati;

Fil-każ *de quo* ma jirrizultax illi sar *tallying* fil-mument li l-merkanzija kienet qed tiġi skarikata minn fuq il-vapur in kwantu, kif iddepona x-xhud Emmanuel Mallia, it-*tallying* kien wieħed *joint* u sar taħt it-tinda, u s'intendi wara li ngarr hemm meta l-kariku tniżżel fuq il-bankina;

F'ċirkostanza bħal din huwa diffiċli li wieħed jistabbilixxi b'mod preċiż u assolut jekk il-ħsara / nuqqas kienx ġa avvera ruħu fuq il-vapur qabel il-ħatt, jew fil-mument tal-iskarikar, jew taħt it-tinda meta allura l-merkanzija tkun giet depożitata għand il-*Cargo Handling*;

Issa ġie osservat fil-kawza fl-ismijiet **Negoziante Alfredo Nicosia noe versus negoziante Reginald Smith noe**, 11 ta' Jannar, 1921, a Vol. XXIV pt. III p. 829-830, "*il rilascio di una polizza di carico nella quale la merce viene descritta come apparentemente in buona condizione, mentre tale non e', rende il-vapore responsabile della perdita di fronte al ricevitore*";

Jirrizulta illi t-tallying kienet *joint* jiġifieri kien hemm il-kompartecipazzjoni tar-rappreżentant tal-vapur u r-rappreżentant tal-*Cargo Handling* fil-ghadd u ezami tal-merkanzija;

Fil-każ taħt kunsiderazzjoni l-ħsara / nuqqas giet riskontrata fil-*joint tallying* u rimarkata ukoll. Il-firma tat-*tally clerk* inkarigat mill-vapur tikkonferma pjenament dan l-istat ta' fatt;

M'għandux ikun diskuss illi l-vapur għandu l-obbligu li jikkonsenja l-merkanzija fl-istess stat li rċeviha, u jekk irċeviha fi stat tajjeb, kif tgħid il-polza, hekk ukoll dawn il-kliem għandhom ikopru d-durata shiħa mill-karikazzjoni sal-

iskarikazzjoni. Ankè jekk il-ħsara tkun ġrat mill-ħaddiema tax-xatt fil-mument tal-ħatt, għal din il-ħsara jibqa' responsabbli l-vapur in kwantu l-*istevedores* huma f'dak il-mument kunsiderati ngagġati minnu u impjegati tiegħu. Il-vapur għalhekk ma rnexxilux jiskolpa ruħu;

Ma jidhirx illi l-ammont imħallas ġie kontestat u għalhekk salv dak premess aktar 'il fuq referibilment dwar l-ewwel eċċezzjoni, għandu jirrispondi għad-dannu l-vapur ossija s-soċjeta *Sullivan & Sullivan Ltd*;

Illi d-difensur tal-konvenuti Sullivan ikkritika din ir-relazzjoni billi sostna li l-provi kienu juri li l-vapur, se *mai*, kellu jinstab responsabbli għan-nuqqas ta' kartuna waħda biss u mhux għan-nuqqas kollu riskontrat;

Illi però, din il-Qorti tinklina li taddotta il-konklużjonijiet peritali billi d-dokumenti maħruġa mis-soċjeta *The Cargo Handling Company Limited* ma jistgħux jiġu sempliċiment injorati;

Illi minn eżami akkurat tal-provi miġbura jidher li l-istess perit għamel apprezzament tajjeb u gust tal-provi li ressqu l-kontendenti u applika korrettement il-prinċipji ta' dritt li jirregolaw dan il-każ;

Għalhekk, il-Qorti, tagħmel tagħha il-konklużjonijiet peritali u dan għar-raġunijiet indikati fl-istess relazzjoni li qegħdin jiġu addottati;

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi billi prevja li tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti Sullivan *nomine* u prevja li tilqa' l-eċċezzjoni tal-konvenuti Abela u Cavallo *nomine*, tilqa' t-talbiet tal-atturi *nomine* kif dedotti fl-att taċ-ċitazzjoni, limitatament kontra l-konvenuti Sullivan *nomine* u tiċhadhom fil-konfront tal-konvenuti Abela u Cavallo *nomine*;

L-ispejjeż kollha jibqgħu a kariku tal-konvenut Sullivan *nomine*.

